

**Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за
предучилищното и училищното образование**

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 25.02.2020 г. - 23.04.2020 г. Неактивна

Номер на консултация: #4934-K

Област на политика: Архив - Образование

Тип консултация: Закон

Вносител: Министерство на образованието и науката

Тип носител: Национално

С предложените изменения и допълнения се предлагат политики, насочени към въвеждане на задължителното предучилищно образование от 4-годишна възраст, подпомагане чрез държавния бюджет на заплащането на дължими от родителите такси за ползване на детски градини и установяването на контрол върху дейността на настоятелствата към образователните институции.

Обхващането в детска градина на 4 години е изключително важно за езиковото, когнитивното, емоционалното и социалното развитие на детето. В същото време това дава възможност на родителите да са по-активни на пазара на труда.

С мярката за подпомагане заплащането на таксите за ползване на детски градини ще се стимулира включването на деца, които формират основния дял на необхванатите и преждевременно напускащите образователната система. Ежегодно се увеличават общините, които вече са предприели действия за пълно или частично освобождаване на родителите от заплащане на такси за посещаване на детски градини.

С предлаганите промени се цели да се улесни достъпът до образование, да се преодолеят неравенствата, да се насърчи приобщаването и да се предотврати социалното изключване, а впоследствие и отпадането на деца. Като се осигури подкрепа за преодоляване на обучителните затруднения чрез ранно идентифициране на потребностите, да се предотврати натрупването на дефицити и да спомогне за повишаване грамотността и за придобиването на умения и нагласи за

учене през целия живот.

Очакваните резултати от приемането на законопроекта са свързани с намаляване броя на отпадналите от предучилищното образование деца и обхващане на деца, които не са включени в предучилищното образование.

По отношение на настоятелствата с предлаганите промени се очаква преодоляване на възможността да разходват приходите от имуществото си, включително тези от земеделски земи, за дейности извън постигането на основната им цел по подпомагане, подкрепа и съдействие на образователната институция.

*Обществената консултация е удължена до 23 април 2020 г. включително.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на образованието и науката

Адрес: София, София, бул. Княз Дондуков №2А

Електронна поща: priemna@mon.bg

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);
- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Полезни връзки

Официална интернет страница на Министерство на образованието и науката - <https://www.mon.bg/>

Рубрика „Обществени консултации“ на интернет страницата на МОН - <https://www.mon.bg/dokumentatsiya/proekti-na-dokumenti/>

Документи

Пакет основни документи:

[Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование - вер. 1.0 | 25.02.2020](#)

[Мотиви към проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование - вер. 1.0 | 25.02.2020](#)

[Частична предварителна оценка на въздействието - вер. 1.0 | 25.02.2020](#)

[становище на дирекция "Модернизация на администрацията" - вер. 1.0 | 25.02.2020](#)

[Становище на сдружение "Асоциация общество и ценности", получено по ел. поща \(2 април 2020 г.\) - вер. 1.0 | 02.04.2020](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 15.06.2020](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 01.07.2020](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

[Коментари \(pdf\)](#)

[Коментари \(csv\)](#)

Автор: Ивайло Тинчев (05.04.2020 17:29)

Сдружение Национална асоциация „Поход за семейството“ е против приемането на предложените промени

Национална асоциация „Поход за семейството“ отхвърля изцяло идеята за въвеждане на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст.

Предложеният „Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование“ е напълно неприемлив, тъй като неговата цел е да принуди всички български родители да ползват насилна задължителна социална услуга за децата си за сметка на отнемането на правото им за свободен избор и под заплахата на административни санкции.

Документът противоречи на Конституцията на Република България, където ясно е записано, че задължително е само училищното образование до 16 години, но не и предучилищното такова (чл. 53, ал. 2) и че отглеждането и възпитанието на децата до тяхното пълнолетие е право и задължение на техните родители (чл. 47, ал. 1) , без да се уточнява по какъв начин трябва да се осъществят тези право и задължение.

Съгласно Конвенцията на ООН за правата на детето, осигуряването на социални услуги и детски заведения в помощ на родителите е задължение на държавата, но тяхното ползване е само по желание на родителите или както те преценят в полза на децата си (чл. 18, т. 1, 2 и 3).

Задължение за ползване на каквато и да било услуга за децата им не се вменява на българските родители по нито един от чуждестранните договори, по които България е страна и които имат пориоритет над националното законодателство.

Ползването на детските ясли и градини от най-ранна възраст не се е доказало безспорно като необходимо и достатъчно условие за подобряване на резултатите на децата по-късно в училищното им образование. Напротив, през последните години, включително в България, се наблюдава точно обратният доказан резултат: колкото по-рано родителите започват да ползват социални услуги за децата си, толкова по-висок е процентът на функционална неграмотност по време на училищното образование.

Национална асоциация „Поход за семейството“ се присъединява и напълно подкрепя аргументираното становище на Сдружение „Асоциация общество и ценности“, в което те се обявяват против въвеждането на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст. Настояваме за незабавно и пълно оттегляне и отхвърляне на документа „Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование“.

Пълният текст на становището, към което се присъединяваме, можете да намерите на следната страница:

<https://www.sva.bg/10441077109410721/7960749>

Автор: Roman Radkov (05.04.2020 16:35)

Относно задължителното предучилищно образование

Против съм задължителното предучилищно образование по следните причини:

Най-доброто място за отглеждане и възпитание на децата в предучилищна възраст е семейството. **Родителите, които имат възможност и капацитет да го правят, не бива да бъдат лишавани от това тяхно изконно право и задължение.**

Още повече, че **първите седем години са най-важни за моралното развитие на детето.** Никая институция не може да замести семейството в тази връзка. Дори институцията "детска градина" само социализира, образова и дисциплинира, но тя няма нито задачата, нито капацитета да възпитава нравствени добродетели. Дисциплина и нравственост са различни неща.

4. ?????????? ?? ????????????

? ?????????? ?????????, ?? ?? ??????? ?????????? ??????? ?? ????? ?????????? ?????? ? ?????????? ?????? ?????????? ??? ?????????????????? ?? ??? ??????????. ????? ?????????? ?? ????? ?? ?????? ??????????????? ? ?????????? ??????? ? ?? ?????? ?????????????? ? ??, ?????????????????? ??? ?????? ??????? ? ???, ??????? ??? ?????? ?? ?????? ?? ? ??? ?????? ?? ??? ?????? ?????????? ? ?????????? ?? ?????????????????? ?? ??????????????. ?? ??? ?? ?????? ?????? ?? ??? ?? ??????????????, ?? ?????????????????????????? ?????????? ?????? ?? ??????? ? ??????? ?????????????? ?????? ??????. ? ??????? ?? ??????????? ?? ??????????????? ?? ??????????? ?????? ??????? ?? ??????? ?? ??????????? ?? ??????? ??????????? ? ???????, ?????? ?????? ?? ?????????? ?? ?????????? ?? ?????????? ?????????? ? ??????????, ?????????? ?????? ?? ??? ? ?????????? ?? ?????????? 100 ??????. ????? ?????????? 7 ??????? ?? ?????????? ???-????????? ??????? ?? ??????????????? ?? ?????? ?????????? ? ??? ?? ?????????????? ?????? ?????????????????? ?? ??????? ?????????? ?? ??? ?????????????????? ??????????????, ?? ?? ?????? ?????? ?????? ?? ? ?????????? ?? ??????. ? ?? ?????? ?????? ??? ?????????? ??????? ?? ??????? ?????? – ?????????????????? ?????????????? ?? ?????? ?????? ?? „????????“ ??????? ?? ? ??????? ?????????, ??? ?? ?? ?????? ?? ???-????????? ?? ??????. ?????? ?????? ?? ?????? 6-????????? ?????? ??????????, ??????????????, ?????????????? ? ?., ??????? ?????? ?????? ?? ?????? ?????????????? ?? ?????????????? ?????? ?? ?? 30 ?????? ? ?????????????????? ??????????, ? ?????? ?????? (????????????????? ??????????????) ?? ?????? ?? ?????????? ?????????????? ? ?????????????? ??????????????.

5. ??????????-????????????????????? ??????? ?? ???????

?? ?????????????????? ?? ?????? ?????? ?????????? ? ?????????? ?????????????????? ??????? ?????????? ?????? ?? ?????? ?????????? ? ?????????????????????? ?? ?????????????? ??????, ?????????? ?????? ?????? 5%. ?????? ?????? ?? ?????? ?????????? ?? ?????? ? ?????????, ?????? ?? ?????? ?? ?? ?????????????? ??? ?????????? ?????????? ?? ?????? ??? ?????? ?????????? – ?????? ??????????????, ?????????????????? ?????????????? ? ?., ?????? ?????? ?? ?????????? ?????? ??????????????, ??????, ???, ?? ??????? ??????????????? ?? ?? ???????, ?? ?? ?? ?????????????? ??????? ? ?????????? ?? ??????????? ?? ?????? ?????? ?????????? ??????????????????. ?????? ?????? ???????, ?????? ?????? ???????, ?? ?? ?????? 50% ?? ?????????? ?? ?????????????? ??????, ?????? ?? ?? ??????????????. ?????? ?? ?????? 2 ?????? ?? ?????????????? ??????, ?? ?????? ?? ?? ??????? ?????????????????? ?? ??????, ?? ??? 1, ?? ?????? ?? ?? ??????. ?????? ?? ?????????????? ?????? ?? ?? ?????? ? ?????? ?????? ? ?? ?????? ?? ?????????? ?????? ?????? ?? ?????? ?????????????? ?? ?????????????? ?????? ?????????????? ?? ?????????? ?????????? ?????????? ?? ?????????????? ?? ?????????????? ? ?????????????????? ? ?????????????????? ??????, ?? ?????????????? ? ?? ?????? ?????????? ? ??????????????????.

Автор: Георги Матеев (05.04.2020 15:58)

Против задължителният характер на предучилищното образование

2. ???????

?? ?????????? ?????? ?? ?????????? ?????? ??????? ??????? ?????????????????? ?? ?????????? ? ??????????, (<https://news.harvard.edu/gazette/story/2018/11/when-starting-school-younger-children-are-more-likely-to-be-diagnosed-with-adhd-study-says/> Харвард, <https://www.sciencedaily.com/releases/2019/07/190722085826.htm> Станфорд) ??????? ?????? ??? ?????????????? ?????? ??-????????? ?????????????????????????? ? ?????????????????? ?? ??????????? ?? ??????????? ?? ?????????????????????? ? ?????????? ?? ?????????????????? (?????). ?????? ?? ?? 33% ?????????????? ?? ?????? ?????????????? ??? ???????, ?????? ?????????????? ?????????? ?? 5 ??????? ?????????? ?? 6. ?????? 4 ? 5 ??????? ??????, ?? ??????????? ?? ?????????? ??? ?????????, ?? ?? ?? ?? ?????????. ? ?????? ??????? - ?????????????????? ?????????, ?? ??? ?????? ?????? ?????????????? ??? ??-????????? ?? ?????????? ?? ?????????, ?????????????? ??? ?????????? ?????, ?????? ? ?????? ?????? ?????????????? ??????. ? ?????? ?????????? ?????????, ?? ?????? ? ?????? ?????????, ?????? ?????????????? ?????? ?? ?????? ?? ?????????? ? ?????? ??:

- ?????? ?? ??????????????????
- ?????????????? ??? ?????????????? ?? ?????? ?????????? ? ????????????

?? ?????? ???? ?? ?????????????? ??? ???????? ???? ?? ?????????? ???????? ?????? ???, ??? ????
????????? ?????????? ?? ????????????, ? ?? ?? ??????????. ?.? ??? ??????????? ?????????????? ??
????????????????, ?? ??? ?? ?????????? ?? ?????? ??????. ?? ?? ?????? ???????, ??????????? ?? ?? ???????
???????? ??????????? ??????? ????? ??????

1. ???????????

? ?????????? ?? „?????????“ (?? ?? ??????????? ??????????) ?????????????, ?????? ????????? ?? ??????????
?? ??-????????? ?????????? ?? ?????????????? ? ?????????? ?????????? ? ?????????????? ?? ?????? ?? ??????????
?? ?????????????????????? ??????????. ?????????? ?????? ?? ?????????? ??????????-????????????? ??????? ? ??
????? ??? ?????? ?? ?????????? ?????????? ?????????????? ? ??????, ?? ?? ?????? ?? ?? ?????? ??????????
?????????????????. ??? ?????? ??????? ??? ??????????? ?? ? ? ?????????? ?????????????? ?? ??????? ?????????, ? ??
?????????? ?? ??????????-????????????????? ?????????, ??????????? ?? ?????? ? ?????????????????? ?? ???????
?????????? ?? ??????? ?? ?????????? ? ??-????? ?????????? ??????? (???????? ?????????). ?????????? ?????????? ?
???????? ? ??-????? ??????? ?? ?????? ?? ?????????? ? ??-????? ??????????????? ?? ??????? ??, ?????? ?
?? ?????? ?? ?????????? ?????????? ?? ? ?????????? ?? ??????????????, ?????? ?????????? ? ???-?????????,
??? ?????? ??????? ?? ?? ??????????. ??????? ?????????? ?, ?? ?????????????? ??????????? „?? ??????“ ?????
????? ??-????? ? ?????? ??-????????? ?????????????? ?? ?????????? ????????????? „? ? ?????????, ??? ??“. ???
?? ??? ??????????? ?????? ?? ?????? ??? ?????????, ?? ?? ?????????? ?? ?? ?????????????? ??????????????
?????????? ?? ?????????????????? ?? ?????? ?????????? ?????????????? ?? ?????? ? ?????? ????. ? ??????????
?????, ?????? ?????? ?? ?? ???????, ? ? ?????????? ??????????????: ?????????, ??????????????????, ??????????-
?????????????????

Автор: Венета Расташка (04.04.2020 13:13)

"Първите 7" са най-важни в живота на всяко дете.

Уважаеми министри и отговорни хора,

Аз, семейството ми и всички мои близки и познати, които са мислещи и милеещи за децата си, смятаме, че задължителното предучилищно образование е изключително неадекватна мярка, необмислена и очевидно под външен натиск за страната ни. Понеже е противоконституционна, недемократична, против крехкото здраве на децата в тази възраст и насочена срещу правилното индивидуално развитие на всяко дете. Първите 7 години са най-важни за развитието и за целия живот на всеки човек, и според нас е недопустимо да ни отнемате правото на избор как да подготвим адекватно децата на България за живота им после.

Искрено вярваме, че след като народът ви е гласувал доверието си, ще постъпите достойно и ще отмените този закон, който е изцяло нелогично обоснован, недемократичен и в ущърб на децата - за да израстнат пълноценни граждани на България.

Автор: Христо Христов (04.04.2020 06:52)

принудително обучение

НЕ съм съгласен децата да се претоварват с държавно обучение от 4 - год. възраст. Според мен, дори и 5 год. те все още са в крехка възраст, за обучение ИЗВЪН семейството.

Автор: Николина Кирилова (03.04.2020 20:26)

Допълнителни мерки за спазването на чл. 67, ал. 1 от ЗПУО в частта за самостоятелната организация

Чл. 67, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование визира, че: "Основните форми на педагогическо взаимодействие се осъществяват при целодневна, полудневна, почасова или в самостоятелна организация по избор на родителя при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за предучилищното образование". На практика никоя детска градина не предлага самостоятелна организация. Като родител, детски учител и администратор на група "За правата на родителите" **подкрепям** задължителното предучилищно образование от 4-годишна възраст, **само ако** се предприемат допълнителни мерки за спазването на чл. 67, ал. 1 от ЗПУО в частта за самостоятелната организация. Например допълнителни мерки при: постъпване и преместване в детската градина (свободни места за самостоятелна организация); права и задължения на учители, директори и други педагогически специалисти; поощряване и награждаване на педагогическите специалисти и/или други.

Автор: Михаела Джоргова (02.04.2020 14:08)

Становище на "Асоциация общество и ценности" относно Проект на ЗИД на ЗПУО

9. Чл. 56, ал. 2 от ЗИД предвижда предучилищното образование да може да се извършва в училища, когато в населеното място няма детски градини. Не се коментира въпросът, доколко е добре деца на възраст 3 и 4 години да бъдат в една сграда с деца между 7 и 18-годишна възраст? Не са представени обективни данни от направени проучвания за това какви са последствията за децата, какъв е процента на злоупотреби и насилие от по-големите над по-малките деца в подобна среда.

Проблемите с неефективността, невключването на ученици и ранното им отпадане от образователната система няма как да бъдат разрешени чрез принудителното разширяване на нейният обхват. Още повече според данните от последния доклад на Европейската комисия у нас е два пъти по-голям дялът на учениците на 15 г. възраст, показали слаби резултати по четене, математика и природни науки спрямо средните за ЕС.

Според данните 41.5% от учениците, прекарали осем и повече години в системата на държавното образование у нас, са функционално неграмотни.

Получените от теста в страната ни резултати са по-ниски спрямо същите през 2009 г. Участието на възрастните в процеса на учене е над 4 пъти по-голямо в ЕС спрямо това у нас. Всичко това потвърждава, че **резултатите от предучилищната и**

училищна подготовка зависят от активно подкрепящата семейна среда, а не от нейната продължителност или начална възраст.

С оглед повишаване на резултатите от образованието у нас считаме за необходимо да се гарантира и осигури свободно съществуване на разнообразни форми на образование на децата и възможността за валидиране на знания, получени извън системата на МОН, както и включване в училищната система на деца, които са получили цялостно или част от своето образование в алтернативна форма на обучение.

Задължителното предучилищно образование от 4-годишна възраст противоречи на Конституцията на България, на редица международни и вътрешни нормативни актове, на най-добрия интерес на детето и правата на родителите и следователно трябва да отпадне.

С уважение,

Михаела Джоргова,

Председател на Гражданско сдружение "Асоциация общество и ценности"

Автор: Михаела Джоргова (02.04.2020 14:06)

Становище на "Асоциация общество и ценности" относно Проект на ЗИД на ЗПУО

6. Във формуляра за частична и предварителна оценка се казва, че "колкото по-дълго детето е посещавало предучилищно образование, толкова по-добри са неговите резултати в училище". **Научните изследвания в световен мащаб показват, че по-ранното започване на официалното обучение не постига по-добри резултати в успеваемостта на наученото и вреди на психологическо и емоционално здраве на децата.** Ще споменем само няколко:

- Според изследване с участието и приноса на редица учени от над 20 университета (в т.ч. Лондонския университет, Вашингтонския университет, Калифорнийския университет и др.) и независими организации, **не съществува практическа връзка между ранното започване на обучителни дейности и училищните постижения на децата.**

- Психологът проф. Питър Грей от Бостънския университет установява, че ранното институционализиране и обучение на малки деца пречи на тяхната свободна игра, което води до редица психологически проблеми, сред които тревожност, депресия, нарцисизъм, а в някои случаи и склонност към самоубийство.

- Според изследване на учени от Станфордския университет и Датския център за социологически проучвания, деца, които започват детска градина на 6, а не по-рано, имат осезаемо по-добри резултати в психологическо отношение, като

например поддържане на вниманието, активност, самоконтрол.

Няма научно доказателство в подкрепа на тезата, че е желателно и целесъобразно децата да започват задължително предучилищно обучение на 4-годишна възраст.

7. Считаме, че посочената цел в мотивите: „да насърчи приобщаването и да предотврати социалното изключване, а впоследствие и отпадането на деца от уязвимите групи“, е в нарушение на принципите на обосновааност, съгласуваност, пропорционалност и предвидимост, които следва да се зачитат при изготвянето на нормативни актове (чл. 26 от Закона за нормативните актове). Считаме, че задължителната институционализация от 4-годишна възраст няма да спомогне за постигането на тази цел. Нужно е прилагането на конкретни мерки и работещи практики и механизми за посрещане на специфичните нужди и предизвикателства при работата със семействата от уязвимите групи.

8. В мотивите на ЗИД се излагат съображения, че мярката ще подпомогне бедни родители, „които без помощта на друго не могат да задоволяват основни жизнени потребности на децата си“. **Не е необходимо въвеждане на „задължителност“ на предучилищното образование за 4-годишните деца, за да може да бъдат осъществени мерките за финансово подпомагане на бедни родители.** Помощта може и следва да бъде осъществявана без наличие на задължителност.

Автор: Михаела Джоргова (02.04.2020 14:01)

Становище на "Асоциация общество и ценности" относно Проект на ЗИД на ЗПУО

С настоящото бихме искали да изразим своята позиция относно Проекта на Закон за изменение и допълнение (ЗИД) на Закона за предучилищно и училищно образование (ЗПУО) и нашите мотиви за отхвърляне на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст.

Част от посочените по-долу аргументи засегнахме, заедно с още 50 граждански и родителски организации, в изпратеното на 26.02.2020 г. с копие до Вас Отворено писмо, по повод намеренията за въвеждане задължителна предучилищна подготовка от 4-годишна възраст, подкрепено от над 7 500 граждани в онлайн петиция.

1. Предложените промени противоречат на Конституцията и на водещи международни нормативни актове

Считаме, че самото въвеждане на подобна мярка противоречи на Конституцията на България, според която училищното - а не предучилищното - обучение е задължително (чл. 53). Според чл. 15 от Закона за нормативните актове, нормативният акт следва да съответства на Конституцията, докато задължителността на предучилищното образование не съответства на нея.

Още повече въвеждането на задължително предучилищно образование за децата от 4-годишна възраст нарушава и редица водещи международни спогодби, според които семейството е водещо за начина на образование на своите деца, като Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС) Протокол 1, чл. 2; Всеобщата декларация за правата на човека на ООН (чл. 14 и чл. 26 ал.3), Международният пакт за гражданските и политически права чл. 18 и Международният пакт за икономически, социални и културни права чл. 13.

Разпоредбите в закона е необходимо да са съобразени с правата и свободите на гражданите, уредени в нормативните актове от по-висока степен, а именно Конституцията на Република България и международните актове, станали по съответния ред част от вътрешното право.

Конституцията е върховен закон и другите закони не могат да ѝ противоречат – чл. 5, ал. 1. Освен това разпоредбите на Конституцията имат непосредствено действие - чл. 5, ал. 2, а международните договори, ратифицирани, обнародвани и влезли в сила за Република България са част от вътрешното право и имат предимство пред тези норми, които им противоречат. От цитираното се налага изводът, че ЗПУО като акт от по-ниска степен не може да противоречи на Конституцията и на международните нормативни актове, влезли в сила и станали част от вътрешното право на Република България.

2. Предложените промени нарушават правата на родителите. Според Конституцията държавата следва да закриля майчинството (чл.14), а не да го измества чрез свои услуги със задължителен характер. Отглеждането и възпитанието на детето е право на родителите (чл.47). **Противоконституционно е задължаването на родителите, които са намерили начин да осигурят подходяща семейна среда и искат да се погрижат за развитието на детето си в предучилищна възраст, да се откажат от това свое право в полза на държавата.**

3. В мотивите на ЗИД се твърди, че мярката е в отговор на международни изследвания и рамкови цели на ЕС и ООН. Видно от цитираните в мотивите документи, както ЕС, така и ООН, са насочили своите усилия към подобряване на възможностите за развитие и придобиване на по-добри компетентности от децата. **Никъде обаче не се предлага или предполага задължителност на предучилищното образование от 4-годишна възраст. Няма европейски документ, който да изисква задължителното му въвеждане.**

4. В мотивите на ЗИД се твърди също, че „Предложените промени в ЗПУО са съобразени и с развитието на детето в тази възраст.“ Считаме, че подобно твърдение е едностранчиво, тъй като не са взети предвид редица психологически особености, свързани с развитието на детето. Изследвания в цял свят показват, че в тази ранна възраст децата имат нужда по-скоро от индивидуална работа, много обич, подкрепа и лично внимание, отколкото от

институционализация. Темповете на развитие в тази ранна възраст е строго индивидуално. Резултатите от предучилищната подготовка зависят от подкрепящата семейна среда, а не от нейната продължителност или начална възраст.

5. Силно обезпокоително е снижаването на възрастовата граница за задължителна предучилищна подготовка на деца от 3-годишна възраст (или обучението да стартира в годината на навършване на 4 години), каквато мярка законодателят предвижда при наличието на определени условия **в ч. 11 от Преходните и заключителните разпоредби**. Задължителното образование в европейските държави преобладава от 6-годишна възраст. В малкото страни, в които държавното образование започва от 5 год., то не е задължително, като в тези страни се предлагат различни форми на неучилищно в т.ч. домашно образование, между които родителите могат да избират съобразно индивидуалното развитие и потребности на детето си.

Автор: Полина Георгиева (29.03.2020 23:46)

Против задължителното предучилищно образование на 4 годишните!!!

Второ, вместо да мислите глупости, като този проект, помислете как родителите с малки деца да имат право по закон на по-кратък работен ден . например 6 или 7 часа така, че да могат да отиват навреме в детската градина и да си вземат детето до 6 часа! Защото 40 мин до работа+9ч работен ден+40 мин до детската градина - значи че детето ми трябва да прекара в детската градина 10ч и половина!! Много родители работим до 18 - 18.30ч и не можем да стигнем навреме, за да си вземем детето до 18ч. А знаете ли какво става ако отидеш след 18 или след 18.30ч? Става страшно! Помислете как да подпомогнете семействата с малки деца, защото те отглеждат бъдещето на България! Помислете за това, че 50% от семействата отглеждат по едно дете и ние българите се топим всяка година!

Трето: Нека не се превръщаме в тоталитарна държава, която задължава своите поданици да си дадат децата още на 4г в поредната доброжелателна институция! Нека родителите имат право да решават какво е най-добро за децата им, а не държавата! Защото родителите са най-близо до децата си и знаят колко боледуват, от какво се притесняват, какво обичат, от какво имат нужда, а не държавата! И защото знам, че това, което децата най-много искат е да прекарват повече време с родителите си! Доверете се на родителите и на тяхната преценка! Моля оттеглете този безумен проектозакон за задължително предучилищно образование!

Автор: Полина Георгиева (29.03.2020 23:19)

Против задължителното предучилищно образование на 4 годишните!!!

Като майка на две деца съм твърдо против задължителното предучилищно обучение на 4 годишните! Първо, защото 4 годишните деца имат все още неукрепнала имунна система и много боледуват! А в държавните детски градини има по 25 и повече деца в група, от които непрекъснато има по няколко болни деца! Дори да заведа мойто дете здраво, след 2-3 дни се почват сополи, кашлица и много често температура и антибиотик! Не може да се пие антибиотик два пъти в месеца! Родителите не може

да издържим по 3-4 дни да сваляме нощем температура и през деня на работа! Защо подлагате децата ни и нас на това? Мисля, че здравето на децата на тази възраст е по-важно от присъствието в честно казано маловажни дейности, на които и родителите могат да ги учат в тази възраст! Също така учителките залепят картички или рисуват прекрасни произведения и ние родителите знаем, че не са правени от децата ни, защото дете на 3-4 години физически не може да го направи! Т.е. децата нищо не правят, правят го госпожите! Защо се лъжем, че децата правят нещо в детските градини! По-добре грозни картини, но направени от децата, а не от госпожите!

Автор: Михаил Василев (27.03.2020 06:11)

Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното

Уважаеми г-н Министър,

Против съм въвеждането на задължителна предучилищна за деца на 4 годишна възраст, в тази възраст децата нямат нужда да бъдат подготвени за училище. До сегашния модел е достатъчно добър. Въвеждането на предучилищна на 4 годишните по никакъв начин няма да подобри успеваемостта и грамотността им в училище. Самата идея за задължителна предучилищна на толкова малки деца е неподходяща. Интересно е защо трябва да бъдат налагани в България политики от други европейски държави, които дори при тях са провалени! В България има деца с изключителни успехи в много области, за съжаление заради интеграцията на малцинствата е недопустимо на българско население да бъдат налагани всякакви неуспешни политики! Против съм и въвеждането на ранно сексуално образование на деца в 3-4 клас, това може да бъде травмиращо за тези малки деца. Възрастта не е подходяща за сексуално ограмотяване, считам че в образователната система има изключително много пропуски, поради което децата в Основния курс са неграмотни, ето това е същинския проблем а не сексуално развращаване на малки деца! В българското образование има задължителни часове по Анатомия и Психология в подходящата възраст. Да в момента живота е динамичен технологиите напредват, но семейното възпитание е основният фактор, които има значение за формирането на личността, не може заради хора които оставят децата си безконтрол и морални ценности, да бъдат показателя за цялото ни общество. Българските политици е крайно време да си научите урока и да не налагате провалени европейски политики в Република България. Образованието е основата за развитието на личността и то трябва да бъде равно за всички! Трябва да се полагат по-големи усилия, както от родителите така и от учителите тези деца да бъдат грамотни, знаещи и можещи хора!

Автор: Денислав Янтров (26.03.2020 14:04)

Децата са деца

Децата са деца и имат нужда от детство. Светото Писание казва, че има време за всяко нещо под Слънцето, така има и време за това децата да станат ученици.

Детството е основен момент от човешкия живот, който НЕ ТРЯБВА да бъде ограбван от грантаджийски НПО-та и проектопоглъщащи държавни служители, които целят ЛИЧНИ ОБЛАГИ, а не обществено благо.

Децата трябва да играят и да имат свобода, а не да стават роби на остарялата и глупава образователна система от 4ри годишна възраст. Въпреки различията в децата, системата ги уедняквава и ги прави еднакво глупави и неспособни .

Предучилищна от 6, 1ви клас от 7 годишни!

П.П. Ще се отнесе ли този "страхотен законопроект" и за ромските деца, които така или иначе не подлежат на никаква държавна власт и закони?

Автор: Силвия Сарафова (26.03.2020 13:19)

ГИР - Пазарджик НЕ одобрява задължителния характер на законопроекта!

Чл. 47. от Конституцията на РБългария гласи:

(1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата.

В случая Държавата изземва правата на родителите, които имат възможност и искат да отглеждат и обучават децата си вкъщи до 5 годишна възраст, като ги задължава и заплашва с глоба при неизпълнение! Училищното образование е услуга и не бива да ѝ се придава задължителен характер. Това е правен абсурд!

Автор: Силвия Сарафова (26.03.2020 13:11)

Не одобрявам!

Не отнемайте повече от безгрижното детство на децата! 5 години дори е твърде рано да се започне предучилищна! Аз съм родена 1991, не съм ходила на предучилищна и смея да кажа, че съм много по-грамотна и съм имала много повече желание да ходя на училище от масата днешни деца! Да не говорим, че учебния материал, който аз съм учила в даден клас, днес се учи в минимум 2 класа надолу (имам наблюдения над набор 1995 и 2003). Като им го правите толкова трудно няма да ги научите на повече, напротив - отказвате ги да учат! Проблемът е в програмите

ви за обучение, не времето на влизане в образователната система!

Не съм съгласна да е задължително! Имам дете на 4, което трябва да тръгне тази есен, ако това влезе в сила. Та тя не е изградила стабилен имунитет още, а вие ще ѝ търсите присъствие! В майчинство съм, мога да я гледам и обучавам вкъщи, АКО иска! И моето право в случая ще бъде нарушено от придаването на задължителен характер на Вашата УСЛУГА! Не я искам! Намерете друг начин да обхванете целевите си групи! От всеобхватността повече ще пострадат, отколкото ще имат полза!

Автор: Десислава Петрова (25.03.2020 18:58)

ПРОТИВ въвеждането на задължително предучилищно образование от 4 годишна възраст

Против съм въвеждането на задължително предучилищно образование от 4 годишна възраст, защото лишавате от право на избор родителите (а този избор е предопределен от природата). Лишавате ни от право на избор да решаваме кое е най-добре за нашата родна плът и кръв, в какви ценности да я възпитаваме и начинът, по който те да бъдат предадени нататък. Смятам, че след като не получаваме доходите, които заслужаваме, че дори и много по-малко от "европейците" и сме на дъното на много класации (освен тази за семейства, родители и деца), нямате никакво право да ни казвате как да си гледаме и възпитаваме децата, като тук дебело подчертавам, че става въпрос за нормалните български традиционни семейства, които са не по-малко от 99% от целия народ. Нашият живот и този на децата ни НЕ ви принадлежи! Не се подигравайте с нашите деца - те са всичко за нас!

Автор: Орлин Райков (25.03.2020 17:07)

проектът и законът е тоталитарно погазване на семейството и КРБ чл.47(1) - част 2

Конституция на РБ: чл. 47(1);

Берлинската декларация от 2012 г.

чл.13(3) на Международния пакт за граждански и политически права;

чл.14(3) на Хартата на основните права на Европейския съюз.

чл. 2 на Протокол 1 на Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи;

Ще цитирам, за да подчертая смисъла на текстовете, отнесени към ЗПУО :

47(1);

Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е ПРАВО и ЗАДЪЛЖЕНИЕ на техните РОДИТЕЛИ и се подпомага от държавата.

И важен за дискусията текст от чл. 2 на Протокол 1 от ЕКПЧ:

“При изпълнението на функциите, поети от нея в областта на образованието и преподаването, държавата зачита правото на родителите да осигуряват на своите деца образование и преподаване в съответствие със своите религиозни и философски убеждения.”

Изземването постепенно на водещата роля на родителите по отношение на децата им е вече факт с подобен неконституционен ЗПУО, както и други сходни актове на европейско и местно ниво. Такова вмешателство в най-интимната територия на семейните взаимоотношения от държавата с нейните институции е позната тоталитарна практика.

Аз, ние, редом с други родители ще продължаваме да отстояваме фундаменталното право на алтернативна форма на образование извън държавната - семейно-домашна или друга образователна форма, гарантирано в ЕКПЧ, Всеобщата декларация за правата на човека и в редица други документи, по които България е страна.

Да припомним, че това право е дадено на родителите от Твореца и Създателя на живота и важи с пълна сила дори да нямаше ЕКПЧ, КРБ и другите законови текстове.

В ЗПУО всички текстове, които ограничават тези права на родителите трябва да бъдат идентифицирани и отменени, задължителността на образованието от 4 (всякакви години години) – премахната, за да направим България правова държава.

Препоръчвам да се запознаете с този правен анализ:

<https://svobodazavseki.com/comments/339-totalitarizam-i-zadalzhitelno-uchilishtno-obrazovanie.html>

Ние, които обичаме децата си, можем да ползваме държавната образователна услуга, ако е подходяща и качествена сред другите на пазара.

Но не очаквайте да предадем правото си на родители да решаваме кое е добро и подходящо за децата ни.

Нашият родителски мандат не произхожда от МОН, нито от парламента, и не позволява това.

Благодаря за вниманието,

Орлин Райков

Автор: Орлин Райков (25.03.2020 17:06)

проектът и законът е тоталитарно погазване на семейството и КРБ чл.47(1) - част 1

Уважаеми,

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование и самият основен закон ЗПУО имат много съществени недостатъци и проблеми.

Ще коментирам най-съществения недостатък заради неговата сериозност и важност:

Чрез ЗПУО се провеждат политики, които са не само неприемливи за мен като родител и за нас като семейство, но това са политики, насочени срещу нашите основни права и в нарушение на нашите свободи.

Бъдещето на нацията и държавата ни зависи от щастието и успеха на семейството, където децата могат да се научат на честност, труд, обич и жертвоготовност. Държавата не може да бъде и не бива да се опитва да изземва роделската роля. Това ще е пагубно за всички ни.

Аргументацията за необходимостта на закона с важността на периода на развитие на децата е на практика отнемане и коварна злоупотреба с правото на родителите да решават кое е добро и кога (4 години или когато и да било) за децата си. Аргумент на задължителността на услугата образование, "за да даде възможност на родителите да са по-активни на пазара на труда", е отвратителна подигравка. Насила взетите пари от нас под формата данъци, с които се издържа огромната ви и пре-скъпа, но неефективна Система, насила обхваща децата ни и отнема правото ни да се грижим образователно и възпитателно за тях, платено пак с нашите средства, труд и пот, "за да можем да сме по-активни на пазара на труда"!

Каква лукава аргументация.

Задължителността на закона не е възможност и не е подпомагане, господа, а НАСИЛИЕ.

"Отпадането" на деца от държавното, законово насилено, предучилищно образование е резултат все по-често и на съзнателен избор от страна на родителите, които имат законовото и морално оснавание да предпазят децата си от насилие, лошо влияние и да им предоставят по-добро обучение и образование според собствените си образователно философски или религиозни разбирания.

Някои законови текстове, които регламентират правото на родителите са:

Автор: Dobri Veselinov (23.03.2020 16:37)

продължение от предния пост

1. Няма нужда от 3 години предучилищна. Ширещата се неграмотност сред децата не се дължи на факта, че не започват от по-ранна възраст предучилищна, а от все по-скупното, написано на неразбираем за тях език, изобилстващо от излишни факти и абсолютно безинтересно съдържание на учебниците им. Суха теория, която не цели да разпали интереса им към предмета, а да напълни джоба на поредния професор или доцент автор на учебника. При избора на учебниците не се взема в предвид нито мнението на учителите, които ще преподават този материал, още по-малко на родителите които биха преценили най-добре за

децата си. Децата започват да учат английски език в детската градина, преди да са научили българския език. Липсват практически занимания по предметите, каквито преди 30 години даваха реална подготовка. Готварство, дърво и металообработване, електротехника, работа с шивачна машина. Няма ги вече.

Закриха се техникумите, от които излизаха подготвени за трудовия пазар кадри, с професия. Замениха се български произведения, автори, историята ни с разни чуждестранни недоразумения и глупости. Учителите са натоварени с несвойствени задачи да следят децата дали са получили синина от падане с колело или от родителите си, че да докладват на социалните. Вменени са им идиотски дейности като на обикалят отсъстващите ученици от къща на къща.

Вместо времето и енергията им да са насочени към децата и тяхното развитие. Ограничени са от новопридобитите права на учениците, които сами не знаят какво да правят с тях. И вече не са просветители. Затова и децата губят мотивация още в началото и на финала не могат да изпишат безгрешно дори името си. И не, по-ранната институционализация няма да реши проблема, това предложение и отказа да се вслушате в гласа на родителите само показва колко незапознати сте с реалните проблеми в образователната сфера!

2. Подкрепям идеята най-накрая да има закон за домашното образование както е в повечето страни.

Автор: Dobri Veselinov (23.03.2020 16:36)

ПРОТИВ предложението Закон за изменение на ЗПУО

Категорично против предложените изменения:

1. Мотивите не отговаря на исканото изменение. Цитирам: “Децата, които растат в среда на ниско образовани родители, а езикът, който говорят в семейството не е български, най-често отпадат поради отсъствия, проблеми с училището, семейни и други причини”.

С цялото ми уважение, но повечето българи завършват средното си образование, след това поне едно висше, реализират се на трудовия пазар и създават деца едва след като се почувстват финансово стабилни. Хората обработващи земята, които създават основни блага може да не са вишисти, но притежават ценни знания и умения и осигуряват оцеляването на всички. Нито едните нито другите могат да се кавалифицират като нискообразовани, така че е редно мерките да се насочат само към малцинствата! Защото се получава така, че искате с трици да ловите маймуни. Заради неспособността ви да се справите с малък процент роми и техните деца, поради страховете на екипите по обхват да влязат в гетата, ще сложите всички в един кюп и ще лишите децата от детство. Което е престъпление! Малките деца нямат нужда от режисирани игри от възрастните, а от свобода да опознават света по своя си чист и невинен начин. Нямат нужда по цял ден да са приковани на стола и да са насилвани да спят по 2 часа, а да тичат и скачат волно навън.

2. Децата са на родителите си, а не на държавата в частност на МОН, а предложеното изменение противоречи както на божия закон така и на Върховния

закон на Република България – Конституцията. Моля да си го припомните. Както трябва да си спомните и че веднъж вече опитахте да прокарате тази абсурдна идея и българските родители категорично я отхвърлиха. Малко поотупана от прахта пак я извадихте на дневен ред и в дискусиите около нея давате думата само на така наречените „специалисти“ – логопеди, психолози, членове на неправителствени организации –грантаджии, които нямат никакъв друг интерес освен финансовия да има повече деца. Тъй като отдавна са пуснали отровните си корени в детските градини и училищата и се оглеждат за „проблемни“ деца. За тях са просто касички. А броят на „проблемните“ расте и ще продължи докато вземате неадекватни решение. Това предложение единствено ще задълбочи съществуващите проблеми вместо да ги реши! Постройте допълнителни детски градина в големите градове и дайте шанс на всички желаещи да ги посещават, без да репресирате родителите, които са избрали друг вариант.

Автор: Kremena Marinchina (22.03.2020 12:43)

ПРОТИВ СЪМ!

Против съм предложете изменения в ЗПУО. В мотивите такива за обхващане на всички деца реално липсват както и за падането на възрастта от 5 на 4 години. Не мисля, че повечето български деца имат „нискообразовани родители“, нито че не владеят добре езика, та да трябва да са в един куп с ромите! Подобна мярка нарушава основни права на родителите, същите които плащат данъци, осигуровки и вашите заплати да решават според възможностите си дали да поверят детето си на общинска детска градина или да изберат алтернативна форма. Явно държавата забравя, че същите имат не само задължения, но и права! А нейната роля е подпомагаща, а не водеща! Освен това виждаме какво се случва в групите в които има деца със СОП. Фокуса и вниманието е изместено основно към тях, а всички останали деца са потърпевши! Ако децата не говорят български да се назначи допълнително възпитател , който да се занимава с тях извънредно, така че да не спъва и дърпа назад развитието на всички!

Пишете , че редица изследвания подкрепят тезата ви, че все по-ранната институционализация на децата е в техен плюс и за здравето им и за техните социални умения и за успехите им в училище. Само, че същите тези изследвания не са представени никъде в мотивите, за това за мен са нищо повече от празнословене! Когато твърдите нещо, следва да го подкрепите с факти!

Като родител на 2 деца имам преки наблюдения и те са коренно противоположни на вашите. На първо място децата, които не се разболяват през седмица особено в есенно-зимния сезон са по-скоро изключение , а не правило. След като големия ми син посещаваше няколко дни детската градина, а след това се налагаше да остава 2-3 седмици болен в къщи се наложи да потърся алтернатива. Родителски кооператив, в който на 9 деца бяха 4-ма педагози- млади, усмихнати, надъхани,гъвкави, креативни, можещи и най-вече работещи с желание. След това престоите ни у дома

поради болест, рязко намаляха. Децата бяха всеки ден навън с часове, независимо от времето, имаше индивидуален подход към всяко, а родителите лично избирахме храната да е здравословна и пълноценна съобразено с разбиранията на всяко семейство. Само за сравнение дъщеря ми посещава детска градина и за зимния период са излизали навън да играят точно 3 пъти! Прекарват голяма част от времето си на едно столче в правене на приложения, рисуване, нижене на макарони и прочие. Говорим за малки деца пълни с енергия, за които стоенето с часове на един стол е протвоестественно и после се чудим защо са агресивни, хиперактивни и неznam си какви. Ако във времето отредено им за свободни игри-детството ги караме да се държат като възрастни, кога точно ще могат да бъдат деца ви питам аз? Така, че щом се освободи място в кооператив, дъщеря ми ще го заеме, защото това е в нейн най-добър интерес, а не да бъде набутана като копърка в консерва заедно с още 34 деца в прашна, задушна стая! Освен това и при двамата се наблюдаваше следния феномен. Две добре възпитани деца, научени у дома да използват често думите „моля“ и „благодаря“, се върнаха от детската градина с цял букет цинизми. Благодаря за такава грижа и възпитание!

Предложеното изменение е също така доста дискриминационно, що се отнася до работещите български родители и техните деца. Една доста голяма група. Веднъж ромите не работят и живеят от социални помощи на техен гръб, втори път децата им ще бъдат подпомагани с таксите за детска градина! За мен държавата следва да дава на ВСИЧКИ семейства без изключение и без да се взема в предвид дохода им, ваучъри на определена стойност за посещение на детска градина, които те по избор да могат да използват в общинска, частна градина, в занималня или кооператив. А ако родителите сами полагат грижи за детето си и го „обучават“ у дома да се ползват с определени облекчения при плащане на сметки сметки или данъци! Аз лично не виждам никаква по-важна работа от грижата и доброто възпитание на бъдещото поколение.

В момента извънредната ситуация показва и още нещо. Крайно време е домашното образование да се узакони и в България. Стига сте преписвали избирателно от една или друга страна, според грантовете без да мислите реално за децата и последиците за тях. Веднъж поне седнете и поставете тях на първо място!

познания .Сега за съжаление образованието е трагично правата на Учителите са силно ограничени,и в училищата цари анархия, това наистина е жалко защото вместо да мислите за Задължителна предучилищна на 4 годишни деца и въвеждане на часове по сексуално образование на деца 3-4 класа ,нещо което е абсолютно ненужно защото това само ще травмира децата те не са достатъчно зрели за тези познания .Вие насочвате образованието да ограмотява и интегрира ромите чийто деца вече са омъжени в 5 -6 клас и въпреки че са деца раждат деца.Помислете за интегриране на ромите конкретно а не увреждайте българските деца .Тук не става въпрос за расова непоносимост става въпрос за култура.Всички знаят че при ромите това са нормални неща тези които са се интегрирали водят децата си на училище и те се учат.Това е въпрос на личен избор и колкото и да задължавате тези хора които не искат да се интегрират те пак няма да го направят!!!! .Освен това в образованието има часове по Анатомия в 8 клас,часове по Психологияв 9 клас нещо което е съвсем нормално имате достатъчно квалифицирани учители които ще обучават децата съобразно нормалния учебен план!Уважаеми г-н Министър, вкарването на НПО -та в българските училища с техните съмнителни специалисти ,освен че ще бъде пагубно за развитието на децата ще доведе до пълен упадък на младото поколение.Обръщам се към Вас, с молба да помислите, кое е най-доброто за бъдещето на държавата ,защото тези деца са нашето бъдеще живота не е само днес той продължава, чрез децата на Република България.В България има блестящи математици, химици, медици, юристи, и софтуерни специалисти , които не са имали Сексуално образование и са постигнали тези успехи, не са имали ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПРЕДУЧИЛИЩНА ОТ 4 годишна възраст !Затова апелирам към Вас да помислите за доброто и бъдещето на това поколение, защото за да съществува България трябва да има население не нашите специалисти да напускат Родината си, с което губим всички!!!!Дайте пример на обществото покажете че нашите Учители са знаещи и можещи хора .В периода когато завърших Средното си образование ,имахме респек към учителите сега няма защото станяхте толерантни защото преди имаше наказания а сега няма строги мерки.Вместо да се уважава тази професия тя се потъпква и умерзява!!!!Учителите обучават децата , а родителите дават основата на възпитанието на тези деца!!!!

Автор: Пламен Дамянов (15.03.2020 10:21)

циганите

Всички законови промени и нововъведения у нас се правят с цел да обслужват бъдещото население в България-циганите...Не е ли ясно?

Автор: Недялко Стоянов (13.03.2020 22:03)

"Против"

Искам да изкажа гражданската си позиция "против" новата интеграционна лудост на правителството. Има проучвания ,които доказват дългосрочната вреда от твърде ранното обучение. А в този му вид то е ужасяващо ,порочно и противоестествено. Циганите няма да се интегрират никога ,защото не ИСКАТ. Каквото и да се направи и изхарчи по тях следователно е безмислено. С оглед някой нови течения в

образователната система преценям че колкото по-далеч е тя от децата ми - толкова по-добре ще е за тях. Аз нося отговорност за детето ми - так че стойте далеч от живота ми. Отивайте да крадете другаде. Омръзна ми да виждам как всякакви НПО-та ,агенции и министерства ,опитват да се домогват до децата на българите под най-благовидни предлози. Да се чудиш как сме могли до сега без тяхНа всички тях и на неуважаемата министърка искам да кажа : "Разкарайте ръцете си от децата ни."

Автор: Деляна Казакова (13.03.2020 19:51)

НЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНОТО ПРЕДУЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ ОТ 4г. ВЪЗРАСТ!!!

Уважаеми управляващи, за пореден път виждаме поведение на зубари и преписвачи, които действат машинално, без да вложат никаква лична мисъл. Според психолози имунитетът в детска възраст от 1-7г. е незрял, поради което децата тръгвайки на ясла или градина, често боледуват. Породено е от факта, че това е съпроводено със силен стрес. Колкото по-рано детето се даде в институция, толкова стресът е по-голям. Къде отиде целта Ви за деинституционализация, след като искате да обхванете 100% от българските деца и да ги затворите в сгради, отделяйки ги насилствено от семействата им, под предлог "За най-добър интерес"?!

Да, ама не!!! Това не е най-добрият интерес за децата ни, след като имаме възможност да ги отглеждаме и да се грижим за тях до по-късен етап! Оставете това на личните възможности и преценка на родителите! Така или иначе, започвайки предучилищното образование ще последва боледуването, отсъствията и респективно пропуските в образованието.

Да не говорим за това, че има семейства, които успяват да осигурят домашно обучение до 7кл., като нивото, което децата получават чрез дистанционно обучение е в пъти по-високо от това, което предлагате в училищата. Израстват изключително възпитани младежи, с безбройни интереси и занимания, които имат достатъчно социални контакти и най-важното - изграждат висок морал и здрава ценностна система в благоприятните условия на семейната среда! Преосмислете и спрете, докато е време, защото ще си навлечете народния гняв! Обещаваме да научим децата си що е то разлика в половете!

Пожелавам Ви успешна и ползотворна работа в интерес на семействата, които ще действат за най-добрият интерес на децата си и ще осигурят най-добрите условия за израстване в спокойна среда!!!

Автор: Даниела Павлова (13.03.2020 16:10)

Спрете да копирате безумните чужди политики, които ви спускат. Тук няма да ги допуснем!

Изключително недопустимо и във вреда на всяко едно дете, особено ако има родители или баби и дядовци, които не работят, да бъдат вкарвани задължително в институция от ранна възраст, за да изпълняваме безумни указания на някакви си подобни на бившата СССР образувания.

България е суверенна държава с над 1300 години история и не може каквото се спусне от самозабравени, разрушаващи семейството режими да се прилага и тук.

Смятам, че е крайно време, българските власти да се осъзнаят и да заработят така, че България да даде пример като една демократична държава с добри традиции и ценностна система, а не на едно подчинено на големите сили общество, където семейните връзки не значат нищо.

Не превръщайте децата в жертви, а родителите инкубатори.

Детето има нужда от майчини грижи и семейната атмосфера е благотворна за него, а не да го откъсват насила и хвърлят в институция!

Това никога не е било откак свят светува в България да се дават ВСИЧКИ деца, ЗАДЪЛЖИТЕНО от 4 годишна възраст на държавата.

Опомнете се, имайте страх от Бога и спрете да вършите безумия.

Не ни интересуват наредбите и грантовете, които взимате, за да налагате тези политики.

Родителският суверен не ви позволява да се мислите за всемогъщи! Опомнете се, за да не плащате скъпо. Никой диктатор не е свършил добре.

Колкото до ромските деца - напоследък съвсем ясно се вижда, че там огромна роля играят не парите за интеграция, а протестантските църкви, които облагородяват този етнос скорострелно.

Насила хубост не става.

Заради една част от обществото, не можете да налагате диктатура на всички.

Поздрави и дано Господ има милост, да ви вразуми навреме, преди да сте опропастили съвсем страната ни.

Господ да ви изобличи и даде разум или да смачка делата ви, а вие да си носите последиците, според както е казал.

Бог да пази България.

Амин.

Автор: Petya Dyakova (13.03.2020 16:04)

Против задължителното предучилищно образование!

Уважаеми Управляващи, аз като родител не съм съгласна да бъда принуждавана да записвам детето си в предучилищна група на 4г, при положение че имам избор да си го гледам и обучавам сама. Който няма възможност го прави и в по-ранна възраст. Отглеждането и възпитанието на децата е отговорност на родителя и държавата може да помага, а не да задължава. Не смятам, че с този акт ще накарате децата с немайчин език български да го научи и да се приспособи по-лесно в училище. Много деца завършват 7-ми клас, дава им се диплома за основно образование, а не може да си напише името правилно... Милсите ли, че като институализирате тези деца нещата ще се променят? Аз съм сигурна че това ще си остане така. Доводите, които давате са за друг вид проблеми в образователната система, и те не започват от 4год невръстни деца. Лично смятам, че така закона не трябва да се приема. Благодаря за вниманието!

Автор: Владимир Николов (13.03.2020 15:35)

Против задължителната предучилищна

Имаше тенденция поне на думи да се върви към деинституционализация. Но на практика всички промени в социалното законодателство са в посока на все по-голяма институционализация на децата. Най-добрата среда за развитие на детето особено в ранна детска възраст не е безличната държавна институция, детска градина или училище, а дома. Все повече семейства могат да си позволят да отглеждат децата си по-дълго време без да ги предоставят в държавни институции. Няма никаква логика, никаква рационална причина тези семейства да бъдат насилени под натиска на държавния апарат(машина) да се отказват от възможността да отглеждат децата си.

Идеята за задължителна предучилищна подготовка за всички деца от 4 годишна възраст трябва да отпадне!

Автор: Явор Нейков (13.03.2020 14:07)

Против ЗИД на ЗПУО

Категорично "Против" проекта на ЗИД на ЗПУО. Децата имат нужда от ДЕТСТВО. По-ранното предучилищно образование не само няма да ги направи по-умни, а напротив - по-отегчени и отвлечени от системата. Престанете да копирате модели, за да влезете в критерии и оценки на PISA и др. "тестващи" системи, само и само да се харесате на "диригентите на световния ред". Помнете, че сте българи, а най-умните ни професори и учени са получили знания по доказал се и работещ образователен модел.

Против въвеждане на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст!!!

Пореден абсурд в образователната система, поредното несъобразено и необмислено решение!

„Обхващането в детска градина на 4 години е изключително важно за езиковото, когнитивното, емоционалното и социалното развитие на детето.“ Моля?

В тази ранна детска възраст най-важно е формирането на емоционална стабилност. Отнемането на детството на децата ни само ще ги направи още по-нетрудоспособни, неграмотни, агресивни и психически нестабилни.

Още повече темпото, с което се развиват децата в тази възраст е строго индивидуално и не може да се поставят рамки и налагат стандарти. Децата имат нужда по-скоро от индивидуално отношение, много обич, подкрепа и лично внимание, които получават най-вече в подкрепяща семейна среда, отколкото от институционализация.

Политиките по „обхват и задържане“ са превърнали училището и детската градина не в храм, а в затвор, а учителите – в надзиратели.

Държавата следва да закриля майчинството (чл.14) и семейството, а не да ги измества, чрез свои услуги със задължителен характер!

Въвеждането на задължителна предучилищна подготовка, и то от 4 годишна възраст, нарушава правата и на родителите, и на децата. Родителите не могат да бъдат лишени от възможността да отглеждат и възпитават децата си, да бъдат с тях, колкото е възможно повече време, да ги обградят с любов и внимание. С какво право държавата ще замени спокойното и щастливо израстване на едно дете в любяща семейна среда със задължителен целодневен престой в шумната и стресова обстановка на детската градина? Ами няма доказателства, че посещаването на градина е добро и полезно за абсолютно всички деца, за обратното, обаче, има!

Автор: Радост Петкова (12.03.2020 16:16)

ПРОТИВ задължителното предучилищно образование от 4-годишна възраст!

Задължителният характер на предучилищно образование от 4-годишна възраст е недопустим. Всеки родител има право да решава според вижданията си и възможностите си.

Катерогично против съм държавна принуда под всякаква форма за толкова малки деца.

Автор: Dilqna Toneva (12.03.2020 11:11)

Становище относно Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното

Никой няма право, в това число и държавата, да налага "задължително предучилищно образование" на децата в България, защото те принадлежат на родителите си на първо място, и само те могат да решат, дали е най-доброто за тях, да имат държавно предучилищно образование. За определените - само 4 години детска възраст - въобще не става и въпрос. Това е много ранна детска възраст за такова образование. Годишите трябва да са най-малко 6, и то в никакъв случай НЕ задължаващо родителите за децата им!!!

Автор: Daniela Petrova (12.03.2020 11:04)

Против закона за задължително образование от 4г

Против този проект на закон! 100% нехуманен! Децата до 6г имат право на детство и да се социализират така, както родителите сметнат за добре - в домашна среда или детска градина. Абсолютно нарушаване на човешките права е да задължавате хора и да отнемате правото им на избор!

Автор: Надежда Люцканова (12.03.2020 10:40)

Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование

Здравейте,

Не съм съгласна с това въвеждане на ранното задължително образование ,

моето мнение е ,че вие започнахте съвсем да отнемате безгрижното детство на децата.Изисквате от тях да се раждат научени даже и вишисти ако може ,да ги затормозяваме от толкова малки с образователната ни система не е най-удачния вариант.Другото което е е това,че след като родителите преценят ,че детето няма нужда да посещава ДГ значи има достатъчна финансова възможност да се издържа семейството от единия родител и да не се ощетява детето финансово .

Вие вече прекалявате с глупостите които измисляте всеки ден за да торможите народа и да промивате мозъците на младите поколения ,вие ни гоните от родината ни !

С уважение,

Надежда

Автор: Доника Иванова (12.03.2020 10:20)

Против задължителното предучилищно обучение за 4-годишните деца

Настоявам да бъде отхвърлено въвеждането на задължителното предучилищно образование за децата на 4-годишна възраст, тъй като се:

1. Нарушават Конституцията на България – чл. 53, ал.2, според който училищното, а не – предучилищното, обучение е задължително.

2. Нарушават редица водещи международни спогодби, по които България е страна и според които семейството е водещо за начина на образование на своите деца – ЕКПЧ Протокол 1, чл. 2; Всеобщата декларация за правата на човека на ООН (чл. 14 и чл. 26 ал.3), Международният пакт за гражданските и политически права чл. 18, ал. 3, Международният пакт за икономически, социални и културни права, чл. 13.

3. Нарушават правата на родителите. Според чл. 47, (1) от Конституцията “Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата”. Решенията за децата са приоритет на родителите. Държавата е длъжна да ги подпомага в техните решения, а не обратното.

4. Нарушават правата и най-добрия интерес на децата. Редица изследвания показват, че в тази ранна възраст децата имат потребност предимно от сигурност, грижовна семейна среда, много обич, лично внимание, индивидуална работа и присъствието на значим/и възрастни/ни, а не от институционализиране.

5. Тези опити са в разрез с образователните политики в ЕС. Задължителното образование в европейските държави е изключително преобладаващо от 6 годишна възраст. Не съществува европейски документ, който да изисква въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4 годишна възраст.

Автор: Христо Христов (12.03.2020 09:31)

Христо Христов

Задължителното образование от 4 годишна възраст не бива да се приема.

Проблемът е че държавата се управлява от хора, които работят за себе си, не за обществото.

Българска държавност нямаме, ние на 100% се управляваме от ЕС и на всякъде се тръби колко е добре това за хората, България едва ли някога е намалявала с 2 милиона за 30г, имайте предвид че европа избира какво да има в учебниците на децата ни.

След истанбулската конвенция, аз нямам доверие на политиците, не бих искал те да избират какво ще учат децата ни от невръстна възраст.

Автор: Иванка Миланова (02.03.2020 15:49)

Детски градини

Оценявам възможността майките в България, които искат или трябва да започнат работа, да могат да разчитат на помощ от държавата в лицето на детските градини. Но защо една такава услуга трябва да има задължителен характер? Има семейства, които могат да си позволят и дори са избрали да се грижат лично за децата си, вместо да ги изпращат в учреждение, където е обществена тайна, че заболяемостта е висока. Защо трябва да е задължително? Аз имам 5 деца, отгледала съм ги предимно у дома, двама са визисти, завършиха първенци на випуска си, работят по специалността си, третото мо дете е изключително успешно в работата си, четвъртото, живот и здраве, иска да учи право, а петото е отличник в класа. Това, че съм ги отгледала не в детска градина, не е попречило на тяхното успешно развитие като личности.

Определено съм против задължителния характер на обучението на деца от 4 годишна възраст. Благодаря за вниманието.

Автор: Ваня Илчевска (02.03.2020 10:42)

Поредното недомислие за усвояване на грантове

След поетапното задължително "вкарване" в системата първо на 6-годишните, а после и на 5-годишните с презумпцията за неотпадане от системата, са налице следните видими резултати:

1. Колкото повече снижавате границата на обхват, толкова повече неграмотни деца има в последствие. И започва едно лудо питане защо има толкова високо ниво на неграмотност спрямо минали години. Отговорът е ясен !
2. По другата Ви опорна точка - обхващане на маргиналните групи: Как ще гарантирате еднаквото развитие на всички деца в една група, когато там има и деца, за които българският език е майчин? Това автоматично предполага, че тези деца вече имат някаква основа, която трябва да бъде надградена със задължителния обхват в градината. По различни програми ли ще се преподава в тези групи или едните трябва да бъдат пренебрегвани и ощетявани за сметка на другите? Ако е така - защо е този задължителен обхват? Или може би се цели уеднаквяване на всички, без право на собствено мислене и мнение, т.нар. критично мислене?
3. На каква база определяте кой е достоен да бъде освободен от такса и кой - не? Защо отново делите децата по някакъв признак? Защо задължавате родителите да плащат за нещо, което не са искали, защото Вие така сте решили?
4. В чл.47,ал.1 от КРБ е записано, че "Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата". В тази връзка питам как точно държавата подпомага като тя изцяло изземва тези правомощия на родителите с всичките задължителности? Къде са Ви алтернативните варианти като кооперативи, домашно обучение и т.н. Защото когато се вземат "добри практики" от Запада, се вземат цялостно, а не избирателно. А там гореизброените варианти ги има официално признати или МОН трябва да бъде монополист?

5. Защо отново няма дебати и широко обсъждане, а се взема под внимание само мнението на СБУ и подписките, събрани доброволно" от тях? Защото учителите в голямата си част са подписали от различни съображения, не включващи собственото им мнение. Това ли трябва да бъде прието за достоверно и взето под внимание?

Автор: Веселка Мариновска (02.03.2020 09:16)

Против предучилищната подготовка на 4-годишните.

Няма спор, че има проблем в образователната система, и не само там. Само, че както обикновено лекуваме симптомите, не причината. Нека си припомним външното оценяване на знанията на децата ни от европейската система. Имаме значителен спад в резултатите, а Министърът на Образованието, заяви публично в медийното пространство, че след две години очаква още по-лоши/по-ниски резултати. И на фона на това, че децата излизат масово неграмотни, миналата година имах възможност да работя с деца 10-11-12 клас, които участваха в проект за развитието на бизнес идея и извинете резултата беше плачевен. Те не познават половината от терминологията в областта, която изучават. Да не говорим, че не могат да пишат! Децата, които след година-две ще трябва да работят. Това ми напомня един по-стар случай, преди няколко години посетих началната ми учителка в училище. Там ме посрещнаха едни много будни дечища, тогава 9-годишни. И много разпалено започнаха да ми обясняват как учителката им по английски не знае английски и ги кара да пишат глупости. Разбирате ли, 9-годишните знаят, виждат, чуват, разбират кой преподавател колко струва и кой е там само за пари. Сега изведнъж решавате, че 4-годишните са най-тежкия проблем на образованието. Проблемът не е кога влизат, а какво правите вие за да ги задържите и да обогатите знанията и душевността им. Братовчедка ми завършва тази година и казва, че пенсионират ли се възрастните учители, не останаха изобщо училища. Това е перспективата на днешните 4-годишни деца. Но те задължително трябва да влязат в предучилищна. Добре плащайте детските градини на всички, не само на определени групи, но ги оставете да си изживеят детството. Дори само детска градина да посещават, децата от тези групи, които не знаят български, ще научат езика. Но защо и кому е необходимо да пълните главичките им със задължения от толкова крехка възраст? Тук имаше коментар, че в някой държави образованието започва на 4, но завършва много по-рано. За пример в Англия бакалавърът е 3 години, не 4. А магистърът е 1, не 2. Така за времето, което ние завършим в България, те вече имат 2 години практически стаж.

В най-общи линии съм против, защото:

1. Проблемите на образователната система не са решени, даже наченки за разрешаването им нямате. Разширявайки обхвата на образованието ще стане по-лошо.
2. Децата имат необходимост от свободата си и правото на детство.
3. Конституционно право на родителя е да отглежда и възпитава децата си, държавата има право да го подпомага. А и никъде не пише, че предучилищното образование е задължително!

Автор: Violeta Mladenovska (01.03.2020 17:21)

ПРОТИВ въвеждането на задължително предучилищно образование от 4 годишна възраст - 4 част

(4) Експертната комисия в едномесечен срок от подаване на заявлението по ал. 2 и анализ на документите по ал. 3 одобрява или отказва да одобри включването на детето в самостоятелна организация.

(5) Експертната комисия отказва да одобри включването в самостоятелна организация, когато:

1. не представи някой от документите по ал. 3;

2. не е осигурена среда за учене чрез игра, съобразена с възрастовите особености и гарантираща цялостното развитие на детето, както и за опазване на физическото и психическото му здраве и благополучие;

3. представената програма не гарантира постигането на някоя от целите по чл. 5 от Закона за предучилищното и училищното образование;

4. избраните методики и подходи не са съобразени с възрастта, индивидуалните потребности и интересите на детето.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 72 от 2018 г., в сила от 31.08.2018 г.) За установяване на верността на декларираните обстоятелства по ал. 3, т. 3 експертната комисия може да извършва проверки на място.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 72 от 2018 г., в сила от 31.08.2018 г.) Експертната комисия по ал. 4 може да провежда събеседване с детето и с родителите преди вземането на решението по ал. 4.

(8) Постиженията на детето в съответствие с чл. 28, ал. 2, възпитавано, социализирано, обучавано и отглеждано при самостоятелна организация, се определят от учители в детската градина или училището в началото и в края на учебното време по чл. 12, ал. 1.

(9) За провеждане на дейността по ал. 8 родителите осигуряват присъствието на детето в определен от детската градина или училището ден и час.

(10) Дете, включено в самостоятелна организация, което в края на учебното време по чл. 12, ал. 1 не постига компетентностите по чл. 28, ал. 2, от следващата учебна година се включва в целодневна, полудневна или почасова организация на предучилищно образование по избор на родителите.

9. Преди два месеца беше пусната анкета на рубриката „Чети етикета“ целяща да определи нагласите на обществото към тази нова мярка - задължителната предучилищна от 4 г. От 27000 гласували 89% са против. Мисля става ясно ,че родителите категорично отхвърляме това предложение!

<https://btvnovinite.bg/predavanja/tazi-sutrin/anketa-na-cheti-etiketa-roditelite-ne->

Автор: Violeta Mladenovska (01.03.2020 17:21)

ПРОТИВ въвеждането на задължително предучилищно образование от 4 годишна възраст - 3 част

7. В редица държави децата започват предучилищна от 4 години, но завършват образованието си на 15-16 г. Кое то обаче не е валидно за България, където децата учат до 12 клас и се дипломират на 18-19г.

8. Ако все пак родител, избере самостоятелна форма на обучение в ПГ тъй като се дава такава възможност, тоест детето му може да посещава кооператив, частен нелицензиран център или да се подготвя у дома, неминуемо се сблъсква с член 18 от наредба 5 за предучилищното образование. Кому е нужна тази бумашина? Абсолютно безумие - декларации, оценки, да се доказваш пред някаква експертна комисия, че какво? Можеш да отглеждаш, възпитаваш и образоваш детето си. В същото време на родителите не се дава възможност на подобна екстра. Да се запознаят с програмата в детската градината, материалната база, възпитателите и подходите им преди да изпратят децата си!

Чл. 18. (1) Самостоятелната организация включва възпитание, социализация, обучение и отглеждане на детето, организирано от родителя, и проследяване постиженията на детето от детската градина или училището в началото и в края на учебното време по чл. 12, ал. 1.

(2) Самостоятелната организация се провежда по заявено желание на родителя за съответната учебна година и след одобрение от експертната комисия в регионалното управление по образование по чл. 67, ал. 2 от Закона за предучилищното и училищното образование.

(3) Към заявлението по ал. 2 се прилагат:

1. (изм. - ДВ, бр. 72 от 2018 г., в сила от 31.08.2018 г.) декларация, съдържаща данни за детето и родителите - трите имена, ЕГН, постоянен и настоящ адрес; при подаването и се представят оригиналът на акта за раждане на детето и лична карта на родителите за проверка на декларираните данни;

2. (отм. - ДВ, бр. 72 от 2018 г., в сила от 31.08.2018 г.)

3. декларация за наличие на среда за учене чрез игра, съобразена с възрастовите особености и гарантираща цялостното развитие на детето, както и за опазване на физическото и психическото му здраве и благополучие;

4. програма за развитие на детето, която задължително съдържа:

- а) избрани методики и подходи, съобразени с възрастта, индивидуалните потребности и интересите на детето и гарантиращи постигането на целите по чл. 5 от Закона за предучилищното и училищното образование;
- б) примерно разпределение на теми за постигане на компетентностите по чл. 28, ал. 2 за съответната възрастова група;
- в) списък на избраните познавателни книжки и учебни помагала.

Автор: Violeta Mladenovska (01.03.2020 17:17)

ПРОТИВ въвеждането на задължително предучилищно образование от 4 годишна възраст - 2 част

4. Дори и да се намали броят на децата в група и се подобри съотношението на възрастни към деца в ежедневието на децата присъстват твърде много структурирани дейности и твърде малко свободна игра. А последната е от ключово значение за развитието на социалните умения на децата, за емоционалното им съзряване и развиването на креативността им. Натоварването на четиригодишните със занимания ще ги лиши от изживяванията им като деца, което може да нанесе поражения върху крехката им психика и да доведе до смущения в развитието на по-късен етап.

Едно ново изследване на Харвард акцентира върху опасностите от твърде ранното започване на училище и връзката му с хиперактивността при децата и синдрома на дефицит на вниманието. Хубаво е да се запознаете с него.

<https://fee.org/articles/harvard-study-shows-the-dangers-of-early-school-enrollment/>

5. Децата на 4 години не са все още достатъчно самостоятелни, твърде малки бих казала, за да бъдат задължавани. Да не говорим, че макар и не всички, но все пак има такива, които не са се адаптират. Няма ли да е жестоко спрямо тях да бъдат влачени насила някъде, където не искат да бъдат в продължение на цели 3 години?

6. Не мога да приема, че дете на 4 год. има право да отсъства от ДГ само 10 дни по домашни причини, както е в сега съществуващата наредба. Дори 5 и 6 годишните деца са твърде малки и трябва да прекарват колкото е възможно повече време със семейството си. Не случайно говорим за „първите седем“. Това е времето което едно дете приоритетно прекарва с близките си и не виждам защо ако родителя има време и желание да му се посвети, това вместо да е поощрявано ще е наказуемо. В тази ранна възраст децата имат потребност предимно от сигурност, грижовна семейна среда, много обич, лично внимание, индивидуална работа и присъствието на значим възрастен, а не от институционализиране. Абсолютно безумие е, родителя да иска разрешение от детската градина едва ли не, за да прекара време с детето си и да му се налага да избира между това да използва тези 10 дни да го заведе на море/планина/гости при баба или пък тогава когато детето се чувства леко

неразположено, което не налага посещение при педиатъра му или не е напълно излекувано след боледуване, а болничния е свършил да го остави докато укрепне у дома. И като добавим ранното сутрешно ставане, което е стрес за него, престоят от най-малко 10 часа, понякога и 12, факта че средата в градините е организирана така, че детето седи на пластмасово столче през по-голямата част от престоя си там вместо да тича и играе свободно навън, откъсването от семейството, с което може да контактува 2 часа вечер когато вече е много уморено, нуждата от непрекъснато спазване на режим, шумът и понякога нелюбимата храна, получаваме една неособено лицеприятна картинка на „грижа“ от страна на държавата. Натрапена грижа при това.

Автор: Violeta Mladenovska (01.03.2020 17:12)

ПРОТИВ въвеждането на задължително предучилищно образование от 4 годишна възраст - 1 част

ПРОТИВ въвеждането на задължително предучилищно образование от 4 годишна възраст по следните причини:

1. **Има огромна пропаст между идеята и нейната реализация.** След като целта е да бъдат обхванати децата от малцинствата, чийто майчи език не е български и те да се подготвят за първи клас, защо се задължават всички деца на 4 години, които нямат такава потребност да влязат в детската градина? Ориентирайте политиките си така, че да обхванете само тях!
2. **Както стана ясно на дискусиата организирана при омбудсмана Диана Ковачева с министър Вълчев до момента не са анализирани резултатите от задължаването на 5 и 6 годишните деца да посещават предучилищна.** Станали ли са по-грамотни, общителни, самостоятелни или точно обратното. На какво основание тогава се взема решение без доказан положителен резултат да бъдат обхванати и 4-годишните деца? Децата ни не са опитни зайчета на МОН!
3. **Родителите трябва да имат право да решават сами кое е най-добро при отглеждането на децата им. Така е и съгласно Върховния закон на Република България - Конституцията.** А най-доброто не им се предлага в този момент. От една страна 30-35 деца по списък в групите е предпоставка за много увреждащ здравето шум, много наситен въздух с вируси и бактерии. Стандартите за обем на помещенията от 4 кв.м. площ на дете от години не се спазват. От друга страна е качеството на образование. На смяна е един учител с тези 30-35 деца. Колкото и добър, мотивиран, отдаден да е , не е в човешките му възможности да работи нормално, а за индивидуален подход при развиване на детето, може само да се мечтае. **Така че, ако семейството има възможности да осигури индивидуално обучение и възпитание, не трябва да му се пречи.**

Автор: Мария Димитрова (01.03.2020 08:25)

против

Когато започнете да предлагате качествена услуга, тогава може да си намирате клиенти! Нито базата ви е достатъчна, нито персоналът е на ниво, учебната програма само губи времето на децата, а храната е пословична. Защо децата трябва да са жертва на безумието ви?! Абсолютно съм ПРОТИВ задължителното институционализиране на децата ми!

Автор: Снежанка Бацарова (01.03.2020 00:06)

Становище относно Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното

Уважаеми Г-н Министър,

Против съм въвеждането на задължителната предучилищна за деца на 4 години, тъй като децата в тази възраст имат нужда от детство и всеки, които би могъл да си позволи детето му да бъде отглеждано и възпитавано, извън тези институции ще осигури на детето си необходимото разнообразие и игри подходящи за възрастта му! В детските градини учителка с 30 деца няма как да обърне внимание на всички. Условието в детските градини също не са най-подходящите за деца веднага ще дам пример .Живее в близост до детска по цял ден зима или лято, топло или студено всички прозорци са отворени вертикално децата стоят на течение .Прибират се болни когато родител се оплаче от тези условия отговора е ,че от Министерството ги задължават да проветряват. Питам аз какво е това проветряване цял ден , и как може всички прозорци да са едновременно отворени това не е нито здравословно нито нормално???? Децата в училищата са неграмотни не защото имат задължителна предучилищна от 5 години в момента , а защото образованието няма качество!Липсава дисциплина учителите са ограничени в действията си. Когато аз бях дете нямаше задължителна предучилищна ,но бяхме грамотни защото имаше качество на образованието, имаше ред и дисциплина сега е една пълна анархия и това няма да се промени с тази безумна мярка за задължителна предучилищна на толкова малки деца ,подчертавам деца не ученици и много добре Ви разбирам че, искате да интегрирате децата на ромите ,но това пак няма да стане по този начин училището е доброволно, и е за тези които наистина искат да научат нещо. Моето предложение е да оставите предучилищната задължителна от 5 дори 6 годишна възраст ,но да се вложат повече средства в началното образование , където са основите на обучението .Защото не предучилищната определя познанията, а начално училище дава основа на всичко останало!!!

Автор: Анонимно (29.02.2020 19:23)

Против задължителното образование от четиригодишна възраст

"????????????? ? ?????? ??????? ?? 4 ?????? ? ?????????????? ?????? ?? ???????????, ??????????????, ??????????????? ? ??????????? ?????????? ?? ??????." - ??? ???? ???? ?????????????????????, ?? ?????? ?? ??????? ??????? ?? ?????? ?????? ?????? ?????? ? ?????????? ? ??????????? ??, ?

?? ?? ?????????????????? ? ?????????? ?? ?????????? ?????????? ?????????, ?? ?? ?????? ?????????? ?
????????? ?? ?????????? ??????????

"? ?????? ?????? ??? ???? ?????????????? ?? ?????????????? ?? ?? ??-????????? ?? ?????? ?? ??????" -
????? ? ??????????, ?????? ?????????, ?????? ??? ? ? ?????? ?? ?????? ?? ?????? ? ?????? ??? ?
?? ?????? ?????? ?? ?????????, ? ?????? ??? ? ? ? ? ?????? ?????? ?????? ?? ??? ?????? ??????????????
????? ?? ?????????? ?????????? ? ?????????????????????? ?????????? ?????? ? ?????????? ?????????????? ?
????????????????????????? ?? ?????????, ?????? ?????? ?????????? ?? ?????????????????????? ?? ?????? ?? ??????,
?? ?????????????? ?? ?????????????? ?? ?????????????????? ?? ?????????????? ?????????? ??. ??? ? ??????????????????
?????? ??? ?? ?????????????????? ?? ?????? ??-????????? ? ?????????????????? ?? ?????????? ?????????? - ???????
?? ?????????? ?? ?????????????? ?? ?????????????? ? ?????????????? ?????????? ?? ?????? ?????????? ?? ??????

"? ?????????????????? ?????????? ?? ?????? ?? ? ? ?????? ?????????????? ?? ??????????????????" - ?????? ?????? ??? ?
?????????????????

"?? ?????????????? ?? ?????????????????????? ? ?????????????????? ?????????? ?? ?????????? ?????????????????? ??
????????????????? ?? ?????????????? ?????????????? ?? ?????????????????? ??, ?????????????????? ?????? ?? ??????????????
?????, ?? ?????????????? ?????? ?????????????????? ?? ?????????????? ?? ??? ?? ??????????????????, ?????????????? ?
????????????????? ?? ?????????????????????????? ??????????????" - ? ?????? ?????? ?????????????? ?? ?????? ?? ??????????????????...
????????????????? ? ?????? ?? ? ? ?????????! ??????????????, ?? ?????????????????????? ?????? ?? ?????????? "??-?????????"
?????? ?? ??????????????, ?????? ?????? ?? ? ??????, ?????????? ?????? ?????????????????????? ?? ??? ??????????????????
? ?????????????????????? ??????????????. ?????? ?? ?????? ?????????????? ?? ?????? ?????????????? ? ?? ?????? ??? ???????
????????????? ??? ??? ?? ?????????????????? ??????

Решително съм против предлаганите промени!

Автор: Станимира Петкова (29.02.2020 11:11)

Против задължителното предучилищно възпитание за 4-годишни деца

3. Базата в детските градини и училищата не е приспособена за приемане на нови деца.

4.Относно малцинствените групи ранното им въвеждане в детски градини няма да повиши езиковите им умения.Проблемът е на училищно ниво.Много ученици от малцинствата не посещават училище, въпреки че се водят ученици.Има деца , завързващи 7-ми клас неграмотни.Може да си отговорите на този въпрос ЗАЩО? И това не е защото не са ходили на детска градина от 4-годишни.

Благодаря , надявам се да вземете предвид мнението ми.

Автор: Станимира Петкова (29.02.2020 11:06)

Против задължителното предучилищно възпитание за 4-годишни деца

Включвам се по темата и ще изложа аргументите си.

1.Ранната институционализация на деца по никакъв начин не подобрява уменията им за възприемане и учене. Точно обратното-ранното откъсване от семейна среда води до неблагоприятни последици и по този начин се предизвиква обратен ефект-липса на концентрация, нежелание за учене в по-горните класове. Децата на тази възраст трябва САМО да играят. Учене чрез игри.Освен това на 4 години много от тях

дори не могат да говорят.

2. Гражданите в една демократична държава, трябва да имат право на избор кое според тях е най-доброто да децата им-т.е нека изборът бъде на родителите да запишат децата на градина задължително от 4 години или не. Това изконно право по този начин се нарушава, внушавайки че държавата може и знае по-добре, кое е полезно за децата ни. Тук не съм съгласна, защото правото на отглеждане и възпитание на децата е конституционно право, а всяка държавническа намеса говори за желание за контрол и клони към недемократичните режими.

Автор: Валери Чакърски (28.02.2020 21:11)

Предучилищно образование

Категорично съм против ранното предучилищно образование от 4 г възраст. Децата трябва да си играят и да им бъдат четени приказки в къщи или детската градина, а не да им се вкарват в главите вредни виждания за света и ранно сексуално образование целящо тяхното психично деформиране. Затова в другите европейски страни вече е пълно с хомосексуалисти и объркани сексуално младежи наречени джендъри. Това искат да стане и тук. Абсолютно съм против корумпираните политици опитващи се да вкарат тази античовешка система в страната. Това че е така в Европа, не значи че трябва да стане и тук! То е и противоконституционно!

Валери Чакърски То е

Автор: Ирена Костова (28.02.2020 17:39)

Мнение, относно участието на държавата в ранното обучение на малките деца.

Виждам логика за задължение и ранно детско пребиваване в детски градини и ясли само за деца, чийто майчи език НЕ е български. Целта е децата да бъдат подготвени за първи клас да разбират какво им говорят учителките; Един вид предучилищно научаване на български език. Във всички останали случаи нищо не налага задължителното вкарване на децата в градина и ранното им откъсване от семейната среда. Малките деца е по-добре да бъдат отглеждани в семейството, особено при образовани и работещи родители. Такива родителите да бъдат подпомагани чрез данъчни и други облекчения; Също при интерес от институциите може да се организират школи по спорт и изкуства за почасово посещение за развитие на децата, но посещението на децата там да е по избор и желание на родителите.

Автор: Гроздана Янтрова (28.02.2020 17:36)

Абсолютно ПРОТИВ!!!

Господа управляващи!

Ако имате проблем с конкретни етноси или прослойки от обществото, моля да предприемете подходящи мерки, за "да обхванете" конкретно тях, а не покрай сухото да гори и суровото ... Ако чрез задължително обучение на 4 годишните се

целите в ромския етнос - ориентирайте политиките си така, че да обхванете него, а не всички 4 годишни деца. Вие по-големите изучихте, проконтролирахте, възпитахте и т.н., та до 4 годишните ли опряхте? Не ви ли е срам да съсипвате възпитанието на децата ни? Какво ви кара да мислите, че една учителка на 20-30 деца може да ги гледа и възпитава по-добре от техните родители? Не усещате ли, че ви личи, че искате да превърнете децата ни не в личности а в стадо? Освен това къде са ви учителите, къде са ви местата по детските градини? Хората записват децата на детска градина откакто се родят, а вие сте тръгнали да ги насилвате? При това сериозен процент от децата са вече обхванати от детските градини. Останалия минимален процент ли ви вади очите, та искате зорлен да вкарате децата по градините? Изобщо, вземете се спрете, и се откажете от такива насилствени политики! Етническите проблеми си ги решавайте по друг начин, а не използвайки методи за принуда над всички ни! Другите аспекти на този проектозакон няма да ги засягам. Но съм **АБСОЛЮТНО ПРОТИВ**, предучилищното обучение на 4 годишните да е **ЗАДЪЛЖИТЕЛНО!!!** Няма начин! Конституцията ми дава право и ми вменява задължение да възпитавам децата си, а с това принудително обучение на 4 годишните вие ме лишавате от него!!! Абсолютно съм против!

Автор: Лилия Преславска (28.02.2020 15:28)

Аргументи против задължителния характер на предучилищното обучение от 4-годишна възраст

Уважаеми г-н Министър,

Уважаеми Дами и Господа, народни представители,

С настоящото изразявам несъгласие с намерението за узаконяване на задължително предучилищно обучение от 4-годишна възраст. Освен спорния педагогически ефект на подобна мярка, смятам, че **въпросното намерение:**

- **Нарушава Конституцията** – чл. 53, ал. 2, според който задължително е училищното, а не предучилищното обучение.
- **Нарушава правата на родителите** – както знаете чл. 47(1) от Конституцията гласи: "Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата". Решенията за децата са приоритет на родителите. Държавата е длъжна да ги подпомага в техните решения, а не обратното.
- **Нарушава правата и най-добрия интерес на децата.** Редица изследвания показват, че в тази ранна възраст децата имат потребност предимно от

сигурност, грижовна семейна среда, много обич, лично внимание и индивидуална работа от страна на любимите близки, а не от институционализиране.

- **Тези опити са в разрез с образователните политики в ЕС.** Задължителното образование в европейските държави е изключително преобладаващо от 6 годишна възраст. Не съществува европейски документ, който да изисква въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4 годишна възраст.

Несправедливо е да се наказват родителите, които са намерили начин да осигурят по-добра среда и искат да се погрижат за развитието на детето си.

Въз основа на гореизложените аргументи настоявам да отхвърлите въвеждането на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст!

Автор: В А (28.02.2020 14:14)

Против задължително обучение от 4 годишна възраст

Неправилен подход, който няма да доведе до така желаното НЕ отпадане от училище. Образованието трябва да бъде лична цел и осъзнатост, а не задължителност. Социалните помощи трябва да бъдат преразгледани! Преди т.нар. демократични промени, нямаше задължително предучилищно образование, но почти нямаше неграмотни хора! Дори и тези, които завършваха начално образование бяха грамотни. Сега въпреки задължителността, въпреки усложнените и натоварващи учебни планове - ШИРЕЩА СЕ НЕГРАМОТНОСТ! Неграмотност не се бори със задължителност! Когато неграмотният разбере, че няма да получава помощи, защото е неграмотен, а ще получава такива само срещу труд - неграмотни няма да има. Не може да се дискриминират деца заради други. Децата, отглеждани в българският етнос, нямат проблем. Вниманието трябва да бъде насочено към другите етноси, без оправданието за дискриминация. Всички сме равни! След като не покриваш определен минимум знания, ще ти бъде наложено да го направиш. Ако не, за да живееш ще ти се наложи да работиш най-неприятната работа - но работа, а не помощи!

Автор: Даниела Симеонова-Коруджиева (27.02.2020 19:20)

Становище относно Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното

Поради всичко изложено, възразявам срещу предложените изменения като необосновани, непропорционални на декларираните цели и неотговарящи на най-

добрия интерес на детето.

Затова смятам, че образованието в институционална среда за деца на 4-години следва да е **достъпна за всички възможност, но не може да бъде задължителност**. Смятам, че една действително добре осигурена и достъпна възможност би била достатъчна за реализиране на декларираните в мотивите цели без да се вменява законова задължителност.

Автор: Даниела Симеонова-Коруджиева (27.02.2020 19:17)

Становище относно Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното

5. В приложената Предварителна оценка на въздействието се сочи, че „децата, които растат в среда на ниско образовани родители, а езикът, който говорят в семейството не е български, най-често отпадат поради отсъствия, проблеми с училището, семейни и други причини. В повечето случаи на входа на първи клас тези деца са натрупали значителни дефицити, които не могат да се компенсират от училищата...“. Считаме, че констатираните проблеми следва да бъдат разрешавани от компетентните органи и институции конкретно, а не да се търси едно твърде абстрактно и несигурно разрешаване чрез законова промяна, засягаща и групи с високо образование (висше и по-високо) и с говорим език в семейството – български. Ако налице са затруднения и проблеми във фазата на училищното образование от деца, чиито говорим език в семейството не е български, то мерки следва да бъдат взети в тази посока чрез съответните подпомагащи политики, целево субсидиране, насърчаване и пр. спрямо нуждаещите се от такова, вместо да се подменя разрешаването му чрез възвеждане на една спорна за обществото и недобре мотивирана мярка по отношение на всички. Дори финансово, мярка насочена към нуждаещите се конкретно е значително по-обоснована, отколкото финансирането на услуга от държавния бюджет за всички, включително и за тези групи, които нямат нужда от такава услуга и не желаят ползването ѝ/.

6. Изцяло извън ползрението на вносителите е въпросът с правото и възможността за т.нар. „домашно образование“, което е налице във всички други европейски държави и във възрастни групи много над 4-години. Критика, която нееднократно е отправяна и е включвана в обществения дебат – напр. в-к КАПИТАЛ/ 15.10.2018 (https://www.capital.bg/light/tema/2018/10/05/3321831_z_a_kogo_ne_bie_zvunecut/).

(„Официални данни няма, тъй като държавата приема, че всяко дете, което не е записано в стандартно училище, изобщо не се обучава и не само игнорира усилията и успехите на тези семейства, но и ги преследва. Може ли МОН да ни подготви за живота или "държавата има монопол върху образованието, а ние сме нейни клиенти насила").

Не се взема предвид, че понастоящем не съществуват концептуално алтернативни свободни училища и неучилищни форми на образование и за възрастта, подлежаща на задължително училищно образование до 16 години, между които родителите да могат да избират съобразно индивидуалното развитие и потребности на детето си.

Законодателят продължава да върви в дългогодишния коловоз на държавен монопол, ранна институционализация, стандартизация /който е характерен за друг обществен строй/.

Притеснително е и че особено във фазата от живота, в която детето има безусловна необходимост от стабилност, грижа и възпитание, които са право и задължение на семейството/родителите, държавата чрез МОН възнамерява да отнеме от семейството/родителите от правото на грижа и възпитание, предоставяйки го и то със задължителност на институцията „детска градина“, в която център са програмите и държавните образователни стандарти, трудовият график (смени) на учителките, нивото и нуждите на групата, а не индивидуалните нужди, способности и желаниа на 4-годишния „ученик“.

Много специалисти смятат, че във възрастта от 3-4-5 години децата имат нужда преимуществено от индивидуална работа, подкрепа и лично внимание, отколкото от институционализация. Индивидуална работа и лично възпитателско отношение според нуждите и възможностите на детето няма заложена в проекта. Няма заложена възможност за индивидуална преценка за готовността, нуждата и желанието и на семейството/родителите и на детето на 4 –години да бъде включено в институционалната образователна среда преди училището.

Автор: Даниела Симеонова-Коруджиева (27.02.2020 19:17)

Становище относно Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното

3. В мотивите се сочи, че цел е „да насърчи приобщаването и **да предотврати социалното изключване**, а впоследствие и отпадането **на деца от уязвимите групи**, като им осигури подкрепа за преодоляване на обучителните затруднения чрез ранно идентифициране на потребностите“. Считаме, че мерките, насочени към приобщаването и предотвратяване социалното изключване на уязвими групи следва да се случва посредством конкретни мерки, насочени към тази конкретна цел и към нуждите на тези именно групи – чрез стъпки, политики и програми насочени именно към предотвратяване на социалното изключване, а не завоалирано като изменение в закон, насочен към всички. Тази задължителност няма да спомогне за осъществяването на тази цел, а е необходимо да се работи чрез насочването и реализацията на подходящи мерки и политики именно към групите, застрашени от изключване.

Съгласно чл. 26 на ЗНА изработването на проект на нормативен акт се извършва при зачитане на принципите на необходимост, обосновааност, предвидимост, откритост, съгласуваност, субсидиарност, пропорционалност и стабилност. В случая предвид посочените цели налице е необосновааност, не се установява и необходимост.

Необходимост има – от мерки за работа с т.нар. уязвими групи, от борба с бедността, което не може да е цел на законопроекта чрез въвеждане на задължителност на образованието в институционална среда за всички деца на 4-години. Т.е. мярката е НЕПРОПОРЦИОНАЛНА.

4. Изложените в мотивите съображения, че мярката ще подпомогне бедни родители („които без помощта на другиго не могат да задоволяват основни жизнени потребности на децата си“) е похвална, но неясно остава защо трябва да се осъществява чрез въвеждане на „задължителност“. Съгласно логиката и опитните правила няма никаква пречка такива родители да бъдат подпомагани, да бъдат освобождавани от такси, да бъдат включени в различни целеви програми и децата им да имат възможността да посещават детска градина и без предлаганото законово изменение. Декларираната цел да се създаде възможност за възстановяване на дължими от родителите такси за посещение на детска градина в бюджетите на общините за сметка на средства от държавния бюджет може да бъде осъществена и понастоящем без приемането на предложеното законово изменение, въвеждащо задължителност на предучилищното образование за всички 4-годишни деца, затова посоченият мотив не обосновава изменението и се явява голословен.

Автор: Даниела Симеонова-Коруджиева (27.02.2020 19:16)

Становище относно Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното

С така предложените изменения и допълнения се предлагат политики, насочени към въвеждане на задължителното предучилищно образование от 4-годишна възраст на детето.

Моите възражения са именно срещу „задължителността“ на това предучилищно образование. Считам, че такава задължителност на образованието за 4-годишни деца не съответства на традициите и действалата дълги години нормативната рамка, включително конституционна такава, не способства за реализиране на така декларираните от вносителите цели (необходими са конкретни други мерки), не отговаря на най-добрия интерес на детето, който в тази възраст е силно индивидуален, а не стандартизиран. Мярката е непропорционална, необоснована, тъй като целите могат да бъдат осъществени по друг начин, чрез подходящи политики и проекти, без законовото въвеждане на „задължителност“, доколкото осигуряването на леснодостъпна възможност би довело до пълното осъществяване на повечето от поставените цели.

1. Образованието в институционална среда за деца на 4-години следва да е достъпна за всички възможност, но не може да бъде задължителност. Не са налице и основания за такава задължителност, доколкото съгласно чл. 53 ал. 2 от Конституцията **училищното** обучение до 16-годишна възраст е задължително. ПРЕДучилищното образование в т.нар. детски градини (чл. 56 ал. 1 от

Законопроекта) не е част от „училищното обучение“ и вменяването на задължителност противоречи на конституционната разпоредба посочена по-горе. Съгласно Закона за нормативните актове (чл. 15), нормативният акт трябва да съответства на Конституцията. В този смисъл задължителност на институционално ПРЕдучилищно образование влиза в противоречие с ясната конституционна норма.

2. Образованието в институционална среда за деца на 4-години следва да е достъпна за всички **ВЪЗМОЖНОСТ**. За съжаление до момента това не е така. Това е практически недостъпна услуга в повечето големи градове (изключително остър е проблемът в гр. София напр. поради недостиг на места в детските градини). Затова е и нелогично да се въвежда задължителност за нещо, което е практически недостъпно и бидейки само възможност към момента. По-добре е и е логично властите да насочат усилията си към осигуряване на възможност за такова образование за всички желаещи, за реална достъпност на услугата, вместо да вменяват „задължителност“ по закон. Вносителите сами посочват, че е необходим „двегодишен срок за въвеждане на задължителното предучилищно образование от 4-годишна възраст (до началото на учебната 2022/2023 г.) с цел общините да осигурят места в детските градини и необходимите условия за осъществяване на задължителното предучилищно образование на децата на 4-годишна възраст“. А всъщност трябва да е обратен процесът – да са налице условия и възможности, от които децата и родителите да могат да се възползват безпроблемно, вместо да се изменя закона с въвеждане на „задължителност“, която не може да бъде и реализирана поради множество пречки и недостиг на места, условия и пр.

Автор: Даниела Симеонова-Коруджиева (27.02.2020 19:14)

Становище относно Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното

Становище относно Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование

Автор: Ивелина Иванова (27.02.2020 13:00)

детски градини

"Държавата подпомага заплащането на такси за ползване на детски градини, дължими от родителите, които без помоща на другиго не могат да задоволят

основни жизнени потребности на децата си ".

Благодарим Ви господа политици, че отново пренебрегвате децата на нас - "БОГАТИТЕ" родители, които работим и имаме "ГРАНДИОЗНИЯ БРУТЕН" доход от 400 лв., които се стараем да оцеляваме и да осигурим прилично съществуване и обучение на децата си. На фона на недостигащите места за детски градини в София и други по-големи градове, Вие намерихте мотиви да продължаваме да си отглеждаме мързеливите и разчитащите само на помощи люде. Моите деца нямат пълното ми внимание, защото съм работещ родител, нямат право на детски добавки, помощи и подпомагане за такси за ДГ, защото съм "БОГАТА"нищо че нетният ни доход е под необходимия за оцеляване.

Децата са равни! Защо позволявате дискриминация! Защо продължавате да ги пропъждате от родината им!

История

Начало на обществената консултация - 25.02.2020

Приключване на консултацията - 23.04.2020

Справка за получените предложения - 01.07.2020

[Справка за отразяване на предложенията и становищата](#)

Окончателен акт на Министерския съвет
